

YABANCI DİL ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE ÖĞRETMENLERİN “DRAMA TEKNİKLERİ” KONUSUNDA FARKINDALIK DÜZEYLERİ*

Nevide Akpınar Dellal - Zeynep Kara

Özet

Profesyonel öğretebilmek için, bir öğretmenin gerekli tüm yöntem ve tekniklerden haberdar olması gerekir. Son yıllarda bir okuldaki bir çok branşta olmak üzere, yabancı dil derslerinde "drama teknikleri" üzerinde önemle durulmaktadır. Bu çalışmada, öğretmen ve öğretmen adaylarının bilmesi gereken yalnızca öğretim teknikleri değil, bu tekniklerin önem ve işlevleri ile etkili kullanma yöntemleri de olduğundan hareket edilerek, “drama teknikleri” konusunda farkındalık düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2006-2007 akademik yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde okuyan 67 öğretmen adayı ve İstanbul’da bazı okullarda eğitim vermekte olan 10 öğretmen oluşturmuştur. Veriler; öğretmen adayları ve öğretmenler için hazırlanan iki ayrı anket yardımıyla elde edilmiştir. Araştırmanın analizi SPSS 15.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma yöntemi tarama modelinde şekillendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Yabancı Dil Eğitimi, Drama, Drama Teknikleri

---

* Bu makale, “Yabancı Dil Eğitiminde Eğitici Drama Oyunları ve Teknikleri, Uygulamaya Yönelik Bir Araştırma” konulu Yüksek Lisans çalışması verileri ışığında yazılmıştır.

AWARENESS LEVELS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER CANDIDATES AND TEACHERS ABOUT DRAMA TECHNIQUES

Abstract

In order to teach professionally, a teacher must be equipped with all necessary methods and techniques. In recent years, in many schools and branches and also in foreign language classes the importance of “drama techniques” is emphasized. In this study, from the point of what teachers and teacher candidates should know is not only what the education techniques are, but also the way of effective use of these techniques with their functions and importance; their awareness levels about the ‘drama techniques’ has been researched. Universe of this survey consists of 67 teacher candidates from Çanakkale Onsekiz Mart University, Education Faculty, Foreign Language Education Field and 10 teachers teaching in several schools in Istanbul. Data have been collected through two different questionnaires prepared for teachers and teacher candidates. Analysis was done on SPSS 15.0 program. Research has been developed in survey method.

Key words: *Foreign Language Teaching, Drama, Drama Techniques*

1. GİRİŞ

Dünya ülke ve kültürlerini birbirine yakınlaştıran teknolojik gelişmeler, hem dil öğrenme ihtiyacını artırmış hem de dil öğrenme başarısına etki edecek şekilde dil öğretim ortamlarını değiştirmiştir. Ancak özellikle yabancı dil eğitiminde *öğretmene olan ihtiyaç hiçbir şekilde azalmamıştır.*

Bir öğretmeni diğer insanlardan ayıran en önemli özelliği, birşey öğretirken kullanmış olduğu yöntem ve teknikleridir. Alan bilgisiyle donanımlı her öğretmen, her zaman iyi bir öğretmen olarak kabul edilemez. Bir yabancı dil öğretmenin, “bu konuyu neden öğretiyorum?, Konunun öğrenciler için zorluk derecesi ne?, Konuyu hangi teknikleri kullanarak anlatabilirim?” ve “Öğrencileri nasıl motive edebilirim?” gibi soruları yanıtlaması ve etkili öğretim tekniklerinden haberdar olması gerekir. *Son yıllarda yabancı dil derslerinde okuduğunu anlama, yazma, konuşma ve dinlediğini anlama gibi dört farklı becerinin kazandırılması doğrultusunda talep edilen yüksek standartlara koşut olarak, yabancı dil öğretmenin “öğretim gücü yeterlilikleri” konusu daha da ön plana çıkmıştır.*

Yaşamın her alanını kapsayan dilde dört beceriyi geliştirmeyi amaçlayan bir yabancı dil eğitiminde, “drama teknikleri” gibi öğrenci merkezli tekniklerin dil eğitiminde başarıyı arttıracığı yönünde çok sayıda araştırma sonucu yayımlanmıştır. Herşeyden önce, her yaşta bireylere dil edindirme sürecinde, yabancı dil öğretmenin kendisinin hem konuşma, hem de beden dili ve davranış bakımından “bir tiyatro oyuncusu” gibi hareket etmesi gerekmektedir ve drama tekniklerini de kullanarak daha rahat, paylaşımcı ve demokratik öğrenme ortamlarını sağlaması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının “drama teknikleri” konusunda farkındalık düzeylerinin yüksek olması gerektiğinden hareketle, bu çalışmada, yabancı dil öğretmeni adayları ve öğretmenlerin “yabancı dil eğitiminde drama teknikleri” konusuna ilişkin farkındalık düzeyleri araştırılmıştır.

2.YABANCI DİL EĞİTİMİNDE “DRAMA”

“Drama (oyun)” kavram olarak “oyunmak üzere yazılmış oyun”, “rol oynamak”, “eylem” ve “canlandırmak” anlamlarına gelmektedir. Derste drama/rol oynama, bir öğrenci grubu tarafından toplumsal yaşamda gerçekleşen bazı davranış modellerinin veya eyleme dayalı görüngülerin vücut dili, jest ve mimikler kullanılarak oyun yoluyla anlatılması, yani canlandırılmasıdır. Fernandez ve Coll’a dayanarak Erciyes, derste drama yöntemini, “*Drama, doğaçlama, rol oynama ve tiyatro etkinliklerinden yararlanarak öğrencilerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri veya soyut bir kavramı oynusu süreçlerle sınıfın önünde canlandırmasıdır*” diye tanımlamıştır. (2008, s. 264)

Gündoğdu (2007), yabancı dil öğretiminin amacını “*öğrencilere kültürlerarası iletişimde her iki kültür özelliklerine uygun davranış becerilerini kazandırmaktır*” olarak belirginleştirmiştir (s.171). Dramanın en basit tanımlanabilir amacı da, “*öğrencilere, diğerleriyle belirli rollerde iletişim davranışları alıştırmaları yapma fırsatı vermek*” (Ments, 1997, s.18) olduğuna göre, drama Gündoğdu (2007)‘nin dile getirdiği amacın gerçekleştirilmesine yardımcı olacak en uygun tekniklerden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Drama, öğrencilere belli davranış şekilleri geliştirmesini yaşayarak öğreten bir yöntemdir. Drama teknikleri, öğrenciyi eğitim-öğretim sürecinin doğrudan parçası olarak görür ve onu konuya dahil eder. Drama etkinliğinin kullanılarak gerçekleştirildiği bir yabancı dil dersinde, öğrenci eğitim-öğretim ortamında bir zorunluluk olarak kalmaz, aksine dersin bir parçasıdır. Oyun sırasında öğrenciler, birbirleriyle neşeli ve mutlu bir iletişim içindedirler (Hartmann/Riess/Neugebauer, 1988, s. 25). Öğrenci, bu teknik sayesinde duygu ve düşüncelerini bir başka kişinin rolüne ve kimliğine bürünerek dışa vurabilmektedir. Drama tekniğinde; öğrenciler kendi gerçeklikleri dışında canlandırdıkları rollerde başarılı olma şansı elde edebilmektedirler. Bununla dünyaya farklı kimliklerden, farklı yönlerden bakmayı da öğrenirler. Kendi gerçeklikleri dışında, farklı zenginlikler edinirler. Kendisi dışındakiyle iletişim ve etkileşim, özgüven geliştirmekte, öğrencinin kendini önemsemesi ve kendisiyle barışık olması sonucuna götürebilmektedir (Furness, 1976, s.15, 16).

Yabancı dil eğitiminde drama teknikleri, öğrenci merkezli eğitimi olanaklı kılmakta, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye katkı sağlanmakta, öğrencilerde yaratıcılığa dönüşecek hayal ve fanteziler uyanmaktadır. Yaratıcı hayallerin ve fantezilerin yüksek ve güçlü tutulması ise hem bireyin hem de toplumun gelişmesi için oldukça önem taşır. Bu bağlamda Hartmann/Riess/Neugebauer’in (1988) şu sözünün altı önemle çizilebilir: “*Çocukların fantezisi, dünyayı değiştirir.*”(s.25) Drama tekniği, dile karşı motivasyonu artırır. Drama teknikleriyle, bireyin sözcük dağarcığı ve sözel olmayan iletişim becerisi gelişir. Bu yöntemde öğrenci aktif olur, sınıfta yalnızlık hissedenden öğrenciler, diğerleriyle kaynaşır, işbirlikçi öğrenmeye istekli hale gelir. Öğrencilerin çeşitli durumlarda kendilerini ifade etme, iletişim kurma ve sosyal davranma yetileri gelişir. Drama teknikleri ile, öğrenci rahat bir şekilde yaşayarak öğrenir, deneyimler, yaşantılar edinir ve çevresini çok yönlü algılama yeteneği kazanır. Öğrenci kendisini başkasının yerine koyma yeteneği kazanır. Öğrenciler, değerlendirmeyi, eleştirmeyi, tartışmayı ve kendisine özeleştirel bakmayı öğrenir. Drama teknikleri, estetik ve sanatsal duyarlılığın artmasını sağlar (Urbay-Şen, 2009; <http://stu.inonu.edu.tr/~idkurt/blog/?p=63>; http://roloynama.blogcu.com/rol-oynama-teknigi_16123861.html).

Son yıllarda eğitimde drama teknikleri konusunda yayımlanan makaleler arasında, Yavuz (2004)‘ün “Drama İncelemesi ve Öğretimi’ Dersinde Mikro Öğretim

Tekniği” adlı makalesi, eğitim fakültelerinden mezun olacak olan öğretmen adayı öğrencilerin mesleklerinde drama tekniğini etkili biçimde kullanabilmeleri ve bu bilgiyi yaşamlarının her alanına taşıyabilmeleri konusunda önemli sonuçlar içermektedir. Yabancı dil eğitiminde drama konulu diğer bir çalışma ise Akpınar Dellal (2005)’e aittir. “‘Drama İnceleme ve Öğretimi’ Dersinde Drama Yazar ve Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yapıtı ‘Sezuan’ın İyi İnsanı” adlı makalesinde drama oyun ve tekniklerinin yabancı dil eğitimindeki işlev ve yararlarını ayrıntılı olarak incelemiştir. Akpınar-Dellal (2005), özellikle dramanın öğretmen eğitimindeki işlevlerini önemle vurgular. Akpınar-Dellal (2005)’e göre, “*yapılan araştırmaların sonuçları öğrencilerin yabancı dil derslerinde oyun kurma, rol alma ve özgür diyaloglar canlandırma çalışmalarından hoşlandığını göstermektedir.*” Her yaşta bireylere yabancı dil edindirme sürecinde, öğretmenin öncelikle “bir tiyatro oyuncusu” gibi hareket etmesi gerektiğini savunur (s.7, 8). Önder (2004) ise, “Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama, Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri” adlı kitabında yaşayarak öğrenmenin ve katılımcı eğitimin esas alınması, dramanın birey eğitiminde sağladığı yararlar, drama uygulamaları, drama teknikleri ve dramaya dair bir çok konuyu ayrıntılı bir şekilde ele alarak incelemiştir. Önder (2004), Jerome S. Bruner (1987)’e dayanarak, hareketin dil olmadan anlamsız olduğunu, buna karşın da hareket olmadan da dilin anlamsız olduğunu savunur. Hareket ve dil, birlikte ifade gücü kazanırlar (s.76). Çevik (2006), “Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı” adlı çalışmasında, dramanın eğitimde kullanılmasının temel hareket noktasını, bireyi eğitimin merkezine koyan eğitim düşüncesidir, şeklinde açıklamaktadır. Ona göre “*Çocuk, drama etkinliğini genellikle oyun olarak algılar ve böyle algıladığı içinde dikkatini ve enerjisini oyunda olduğu gibi etkinlik üzerinde yoğunlaştırır. Bu sayede eğitici drama yoluyla çocuğa birçok kavram, konu ve sosyal davranışlar daha kolay kavratılabilir.*” Karadağ (2006)’ın “Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkileri Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi” (2006) adlı çalışmasında, drama tekniği ile geleneksel yöntemin bilişsel alan basamağına göre öğrenci başarılarına ve drama yönteminin öğrencilerin derslere karşı tutumlarına yönelik etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Drama tekniğinin uygulandığı sınıfta bulunan öğrencilerin, kavrama ve uygulama basamağında geleneksel yöntemin uygulandığı sınıfta bulunan öğrencilerden daha başarılı oldukları saptanmış, drama tekniğinin öğrencilerin derse yönelik tutumlarında olumlu katkı sağladığı çok yönlü olarak ortaya konulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın hem ilköğretim hem de ortaöğretim yabancı dil öğretimi programları incelendiğinde, drama konusunda zengin bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Örneğin, İlköğretim 2. kademe için 6, 7, 8. sınıflar programında “drama” ile ilgili geniş kapsamlı açıklamalar bulunmaktadır. Programda, “*drama*

sözcüğü, sadece dönem sonunda oynanması gereken bir oyun anlamına gelmemeli, drama salt sahneleme olmayıp, dil öğrenme sürecinin eğlenceli bir parçasıdır” denilmektedir. Programda dramanın yabancı dil eğitimindeki önemi oldukça ayrıntılı yer alır (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2009, s.32). Öyleyse hem ilköğretim hem de ortaöğretim yabancı dil öğretimi programlarında ayrıntılı şekilde ele alınan drama teknikleri konusunda, “Öğretmenler ve mezun aşamasına gelmiş öğrenciler bilinçli mi?” sorusunun sorulması gerekirdi.

Bu çalışmada, öğretmen ve öğretmen adaylarının bilmesi gereken yalnızca öğretim teknikleri değil, bu tekniklerin önem ve işlevleri ile etkili kullanma yöntemleri de olduğundan hareket edilerek, “drama teknikleri” konusunda farkındalık düzeyleri araştırılmıştır.

3.YÖNTEM

Çalışmanın amacı, hem yabancı dil öğretmeni adaylarının hem de ilk- ve ortaöğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretmenlerinin “yabancı dil eğitiminde drama teknikleri” konusuna ilişkin bilinç düzeylerini belirlemektir. Bu anlamda bu çalışmada; *1. Ankete dahil olan öğretmenler ve öğretmen adayları “drama teknikleri” konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip midir? 2. Drama teknikleri konusunda öğretmenlere verilen eğitim yeterli mi? 3. Drama teknikleri ile ilgili beceriler, uygulamada öğretmenlerin başarılarına etki etmekte midir?* sorularına yanıt aranmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 akademik yılı güz yarısında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği ile İngilizce Öğretmenliği 4. sınıfta okuyan 67 öğretmen adayı ve öğrettikleri dili birinci yabancı dil olarak öğreten 10 öğretmen oluşturmuştur.

Veriler, öğretmen adayları ve öğretmenler için hazırlanan iki ayrı anket yardımıyla elde edilmiştir. Öğretmen adayı anketi, 4. sınıf “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersleri kapsamında, dersin bitim tarihine doğru, 15-30 Aralık tarihleri arasında uygulanmıştır. Anketler, açık uçlu soruların yanı sıra, evet-hayır soruları ve katılımı ölçmeyi amaçlayan soruları içermiştir. Özellikle açık uçlu sorularda, öğretmen adayı ve öğretmenlerin yanıtlarını gerekçelendirmeleri istenerek, daha geniş bilgi edinebilmek ve yönlendirmeden kaçınmak hedeflenmiştir. İstanbul ilinde izin alınan bazı okullarda öğretmenlere anket uygulamaları sırasında güçlüklerle karşılaşmış, bazı öğretmenler, teknik ve metot konusunda eksikleri bulunduğunu ileri sürerek, Anadolu liseleri Almanca ve İngilizce öğretmenlerinin birçoğu ise program yoğunluğunu neden göstererek ankete katılmayı reddetmişlerdir. Bu nedenle öğretmen anketinin kapsamı sınırlı kalmıştır. Araştırmanın analizinde SPSS 15.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Araştırma yöntemi tarama modelinde şekillendirilmiş, hem nicel hem nitel değerlendirme ölçütlerinden yararlanılmıştır. Çalışmadaki araştırma evreninin dar kapsamı nedeniyle, bu çalışmadan yola çıkarak ülkenin tümü ya da bir bölge veya bir kent ile ilgili sonuçlar bağlamında genelleyci bir yoruma gidilemez.

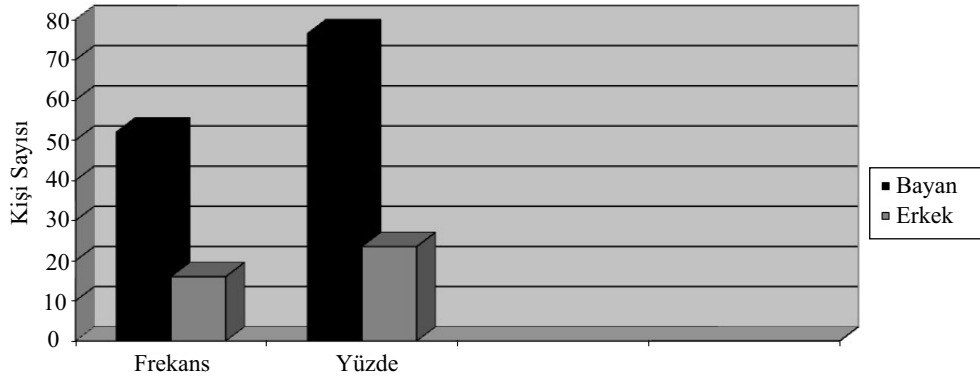
4. BULGULAR

4.1.Öğretmen Adayı Öğrenci Anketlerine İlişkin Bulgular

Ankete katılan öğretmen aday öğrencilerin yaş aralığı 21- 29 olarak belirlenmiştir. Anket ağırlıklı olarak son sınıf öğrencilerine yönelik olduğu için 21, 22, 23 yaş aralığı frekans değerleri yüksek görünmektedir.

Araştırmaya dahil olan 67 öğretmen adayından, toplamda 54’ü bayan, 13’ü erkektir. Öğretmen adayları, Almanca Öğretmenliğinden 16 bayan, 9 erkek olmak üzere toplam 25, İngilizce Öğretmenliğinden 38 bayan 4 erkek olmak üzere toplamda 42 kişiden oluşmaktadır (Bkz. Grafik 1) .

Grafik 1:

Görüldüğü gibi, burada örneklemin büyük çoğunluğunu bayanlar oluşturmaktadır. Bu durum yabancı dil öğretmenliği bölümlerinin tipik bir özelliğini yansıtmaktadır.

Ankette araştırma alanına ait, “Bir yabancı dil öğretmenin drama dersinde jest ve mimiklerini etkili kullanmasının, dilin telaffuzuna hâkim olmasının dersi ne derece etkileyeceğini düşünüyorsunuz?” sorusunda, “öğrencilerinin motivasyonunu artırır ve öğrenmeyi kolaylaştırır, özgüvenini geliştirir” seçeneğini, öğretmen adaylarının %90,9’unun, “katkısı olmaz” ya da “çok az etkiler” anlamına gelecek seçenekleri ise %9,1’inin tercih etmesi, öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğretmen özelliği olarak jest ve mimikleri önemseydiğini göstermektedir.

Tablo 1: Bir Yabancı Dil Öğretmenin Jest ve Mimiklerini Etkili Kullanması, Dilin Telaffuzuna Hakim Olmasının Derse Etkisiyle Cinsiyet Kavramı Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	52	1,85	,36	66	1,411	,163
Erkek	16	1,69	,48			

Tabloya göre, öğretmenlerin jest ve mimiklerini etkili kullanması, dilin telaffuzuna hakim olmasının derse etkisi ile cinsiyet kavramı arasında farklılık görülmektedir [$t(66-1,411)$, $p<0,05$]. Soruda bayanların görüşleri ortalaması ($X=1,85$), erkeklerin görüşleri ortalamasına ($X=1,69$) göre yüksektir. Ancak farklılık önemli bir anlam taşımadığından, bayan ve erkek öğretmen adayları, benzer görüşleri paylaşmıştır sonucu çıkarılabilir. Bayan ve erkek öğretmen adaylarının, öğretmen profilinde ayırım yapmaması ise, öğretmenlik mesleği konusunda bilincin artmasına işaret olarak yorumlanabilir.

“Aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri drama sürecinin öğelerinden değildir?” sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında, öğretmen adayı öğrencilerin %64,7’si, “yaş sınırı” seçeneğini işaretlemişlerdir. %35,3’ü ise yaş sınırını önemli olarak işaretlemişlerdir. Buradan, büyük çoğunluğun yaş sınırının drama tekniğinin kullanılmasında önemli olmadığını düşündükleri sonucu çıkarılabilir.

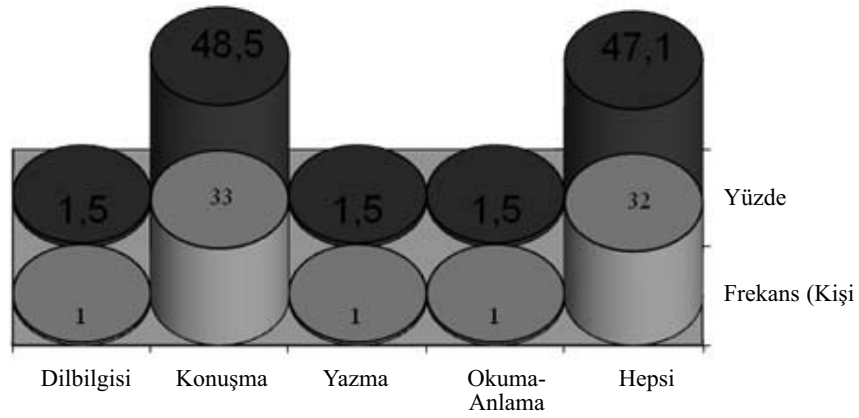
“Aşağıdakilerden hangisi bir “yabancı dil öğretmeni”nde olması gereken özelliklerden değildir?” sorusunda, diğer seçenekler arasından seçerek %89,7’si “otoriter öğretmen kavramını” doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler, “sınıfta saygıyı korumakla beraber, arkadaş gibi davranması”, “sesini, jest ve mimiklerini iyi kullanabilmesi”, “demokratik tutumu ve öğrenciye sorumluluk vermesi”, “öğrettiği dili iyi kullanması ve yaratıcı olması” gibi özellikleri öğretmenlerin görevleri arasında görmüşlerdir. Öğrencilerin sadece %10,3’ü, otoriter öğretmen davranışına olumlu bakmıştır. Hatta öğrencilerin bazıları, yabancı dil öğretiminin istenilen seviyeye ulaşmamış olmasını da “otoriter olmayan öğretmen davranışlarına” bağlamıştır. Konuyla ilgili boşluk doldurma sorularında ise, öğrenciler derslerde verilen bilgilerin günlük hayattan alınması gerektiğini, yabancı dil derslerinde öğretmenlerin düşünmeye, konuşmaya ve etkileşime daha fazla açık olmaları gerektiği özellikle vurgulanmıştır.

“Drama tekniği hangi dersler için daha etkili bir yöntemdir?” sorusu baz alınarak incelendiğinde öğrencilerin %78’i “yabancı dil dersleri”, %22’si ise “diğer dersler” yanıtını vermiştir. Buradan yabancı dil bölümü öğrencilerinin çoğunluğu, yabancı dil dersleri öğretiminin diğer derslerden farklı olduğu bilincini taşıdıkları görülmektedir.

“Aşağıdakilerden hangisi, drama etkinliklerinde yer almaz?” sorusuna bakıldığında ankete katılan öğrencilerin %92,6’sının “öğretmen merkezli öğrenme” seçeneğini işaretlediği görülür. Öğrenciler buna göre, “etkileşim yolu ile öğrenme, yaşantılara dayalı öğrenme, hareket yolu ile öğrenme, öğrenci merkezli öğrenmenin drama tekniği ile bağlantısını kurmuşlardır.

Grafik 2: “Yabancı Dil Dersleri Alanlarından” Hangisi ya da Hangilerinde Drama Tekniğinin Daha Etkili Şekilde Kullanılabileceğini Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlar Grafiği:

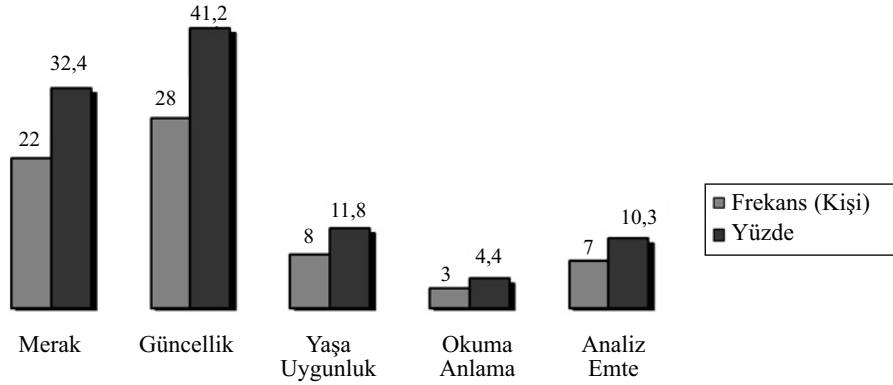
Soruyu yanıtlayan öğretmen adaylarının %48,5’inin “konuşma” derslerinde etkili olacağını düşünmüştür haklı olarak, % 47,1’i ise “dilbilgisi”, “konuşma”, “yazma becerisi” ve “okuduğunu anlamayı” bir bütün olarak düşünmüş olsa gerek, “hepsi” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bayan öğrencilerin drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir konusundaki düşüncelere ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,15$), erkek öğrenci görüşleri ortalamasına ($X=1,44$) göre daha düşüktür. Veri sonuçlarına göre kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin drama tekniği hangi dersler için daha etkilidir konusundaki düşünceleri birbirinden farklıdır.

“Öğretmen adayı öğrencilerin tamamı, “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde bir eser ele aldınız mı? Ne gibi?” sorusunu “evet” olarak yanıtlanmıştır. Derslerde yeterli sayıda drama metni veya eseri incelenmiş, her iki bölüm öğrencileri de, eserleri incelemenin bir kitap bitirmek anlamına gelmediğini, drama metinlerinin özellikleri, dramanın öğretmen eğitimindeki anlam ve önemi, metinlerin kültürlerarası içerik irdelemeleri vb. konularda bilgi ve beceriler kazandırıldığını ve drama derslerini sevdiklerini dile bemişlerdir. Bir öğrenci, “*Bu dersin genel anlamda bana kritik düşünme ve olayları daha geniş açıdan bakma şansını*

verdiğini düşünüyorum” derken, diğeri düşüncesini “Yabancı dil derslerinde drama, kesinlikle öğrenci ufkunu geliştirmektedir. Öğrenci kendisini rollerin yerine koyarak o karakter gibi düşünmeye ve yaşamaya çalışıyor. Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım diye düşünüyor” diye yazmıştır. Buna benzer başka çok sayıda düşünce ortaya konmuştur.

“Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde okuduğunuz eser ya da metinlerde yaptığınız kültürlerarası karşılaştırmaların, yabancı dil eğitimi açısından önemi sizce neler olabilir?” sorusunda, öğrencilerin % 92,6 gibi yüksek oranda bir kesimi ise, kültürlerarası karşılaştırmaların yabancı dil öğretiminde önemli olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler eserlerin evrensel konuları ele aldığını, ırk ayrımcılığı, sosyal yaşam tarzı, kültürlerarası farklılıklar ve benzerlikler gibi kavramları açıklamada ve anlamada son derece önemli olduğunu düşünmektedirler.

Grafik 3: “Drama İnceleme ve Öğretimi” Dersinde Ele Alınan Metinlerin Ve Gerçekleştirilen Etkinliklerin Kültürlerarasılığı Ele Almasının Sizdeki Etkisi” Adlı Açık Uçlu Soruya Göre Dağılım:

Yabancı dil derslerinde ele alınan metinlerin, işlenen etkinliklerin kültürlerarasılığı ele alıyor olmasının öğrencilere farklı yansımaları olmuştur. Öğrencilerin, %41,2’si kendi hayatlarına yakın, güncel olan bilgileri öğrenmekten hoşnut olduğunu belirtirken, %32,4’ü bu durumun kendilerinde merak uyandırdığı ve daha fazlasını öğrenmeye sevk ettiğini düşünmektedir. %10,3’ü ise, bu sayede irdeleme, değerlendirme yeteneklerinde önemli gelişim olduğunu belirtmekte ve yorumlama becerilerinin geliştiğini düşünmektedirler. Bu etkinlikler sayesinde yeni bilgilere ve ayrıntılara daha iyi bakabildiklerini ve her yeni bilginin farklı yeni bilgilere götürdüğünü dile getirmektedirler. Bununla geleneksel ders yöntemlerinden uzaklaşan öğrenci, keşif yoluyla bulmayı öğrenmektedir.

“Drama İnceleme ve Öğretimi” dersi sonrasında, “*yabancı dil eğitimi*” konusunda düşüncelerinizde değişiklik olduğunu düşünüyor musunuz? Ne gibi? Yazınız!” sorusuna %85,3’ü “evet”, 14,7’si ise “hayır” yanıtını vermiştir. Bu sonucu, açık uçlu sorulara verilen yanıtlar da desteklemektedir. Yabancı dil dersine karşı tutumlarındaki olumlu değişikliğin yanı sıra bir tiyatro oyununun ne olduğu, ne gibi özelliklere sahip olduğu, drama eserlerine farklı bakmayı öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin tamamına yakını bu durumun dil öğrenimini daha zevkli ve ilgi çekici hale getirdiğini belirtmiştir. Örneğin, bir İngilizce Öğretmenliği öğrencisi düşüncesini, “*Drama dersi aldıktan sonra düşüncelerimde değişiklikler yaşadım. Sınıfta çekingenlikten uzak, samimi bir yaşam alanı oluşumunda dramanın etkisi vardı. Öğrenciler drama dersini içselleştirdiklerinde yaptıkları etkinliklerde bir tiyatro sanatçısıymış gibi rahat davranabildiler.*” şeklinde dile getirirken, bir Almanca Öğretmenliği öğrencisi “*Yabancı dil derslerinde yaratıcı drama kesinlikle öğrenci ufkunu geliştirmektedir. Öğrenci kendisini rollerin yerine koyarak o karakter gibi düşünmeye ve yaşamaya çalışıyor. Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım diye düşünüyor.*” şeklinde dile getirmiştir.

“Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinin sizden sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir? sorusuna öğrencilerin %95,6’sı “evet”, buna karşın sadece %4,4’ü “hayır” yanıtını vermişlerdir.

Tablo 2: “Drama İnceleme ve Öğretimi” Dersinin Sonraki Sınıflarda da Devam Edip Etmemesi Konusundaki Düşüncelerle Cinsiyet Kavramı Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	52	1,02	, 14	66	-1,819	,073
Erkek	16	1,13	,34			

Drama İnceleme ve Öğretimi dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşünceler ile cinsiyet kavramı arasındaki anlamlı farklılık görülmemektedir [$t(66- -1,819)$, $p>0,05$].

Bayan öğrencilerin Drama İnceleme ve Öğretimi dersinin sonraki sınıflarda da devam edip etmemesi konusundaki düşüncelere ilişkin görüşleri ortalaması ($X=1,02$), erkek öğretmen görüşleri ortalamasına ($X=1,13$) göre daha düşüktür. Bundan, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin dersin devam edip etmemesi konusundaki düşüncelerinin benzer olduğu sonucu çıkarılabilir.

“Drama dersinde kazandığımız edinimler içinde, bir tiyatro oyununa artık farklı bakma ya da bakabilme açısını edindiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen

yanıtlardan, adayların %86'sının bir tiyatro oyununa ya da metnine daha farklı bakabildikleri, bir drama metnini nasıl incelemeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

“Drama dersinde öğretmenlik mesleği açısından drama tekniklerinin önemi vurgulandı mı?” sorusuna öğrencilerin 94,1'i aldıkları derste öğretmenlik mesleğinde kullanabilecekleri ve onlara yardımcı olacak bilgiler edindiklerini açıklamıştır. Yeni çağdaş eğitim modellerine uygun olan yaparak yaşayarak öğrenme üzerine uygulamalı bilgiler de edindiklerini bildirmiş ve bu durumun mesleklerinde güven sağlayacağını düşünmektedirler. %5,9'u ise hayır yanıtını vermişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin 64,7'si, “Drama derslerinde kendinizi diğer derslerde olduğundan farklı hissettiniz mi? Nasıl?” sorusuna kendilerini diğer derslerden çok daha farklı hissettiklerini, daha aktif olduklarını, daha bilerek ve istekli derse katıldıklarını belirtmişlerdir. Kimi öğrenciler bu sayede sınıfta sessiz olan arkadaşlarının fark edilmeyen yeteneklerinin farkedildiğini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin %35,3'i ise bu soruya hayır yanıtını vermiştir.

“Drama dersi saatleri uygulamalı çalışma yapmak için yeterli miydi?” sorusuna öğrencilerin %44,1'i “yeterli”, %55,9'i ise “yetersiz” yanıtını vermişlerdir. Yetersiz düşünenler, var olan ders saatleri içinde uygulama yapmanın zorlaştığını belirtmişlerdir. Öğrenciler drama dersi saatlerinin yeterli olmadığını, bunun da uygulama yapmayı zorlaştırdığını, kullanamadıkları kuramsal bilginin de kendilerine pek yararlı olmayacağını belirtmişlerdir. %44'lük bir dilim ise, “*mikro-öğretim*” teknikleri sayesinde bu açığı kapatmaya çalıştıklarını açıklamışlardır.

“Drama çalışmaları genellikle grup çalışması olarak düşünüldüğünden; öğretmenler bilen ve bilmeyeni ayırt etmekte güçlük çeker”, ifadesine öğrencilerin %29,4'ü “katılıyorum”, %70,6'sı ise “katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Böylece çoğunluk, öğretmenin drama çalışmalarında öğrencisini fark edebileceğini düşünmektedir.

Bundan başka öğrencilere durumlara katılımlarını ölçmek amacıyla hazırlanan “*Katılıyorum, Katılmıyorum*” soruları da yöneltilmiştir. “Eğitici drama teknikleri ile öğrenciler derse daha iyi motive edilebilir, sevilen bir şeyi yaparken farkında olmadan başarısı da artar”, ifadesine öğrencilerin 98,5'i katılmış, 1,5'i katılmamıştır. “Duyusal ve psikomotor gelişimi temel alan drama derslerinin bilişsel düzeyde verilmesi, öğrenciler için hiçbir şey ifade etmiyor”, ifadesine öğrencilerin 38,2'i katılmış, 61,8'i katılmamıştır. “Drama sırasında öğretmenin sürece müdahalesi öğrencinin özgüvenini sarsabilir”, ifadesine öğrencilerin 85,3'i katılmış, 14,7'i katılmamıştır. “Türkiye’de drama eğitimine çok önem verilmektedir ve bu alanda sık sık bilimsel çalışmalar yapılmaktadır”, ifadesine 8,8'i katılmış,

91,2’i katılmamıştır. “Dramayı seviyorum, çünkü dramada gerçek hayatla baş başa kalamadığım için kendimi buluyorum”, ifadesine öğrencilerin 66,2’i katılmış, 33,8’i katılmamıştır.

Bu bölüme ilişkin genel değerlendirme yapıldığında ankete katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %70’isinin, yabancı dil eğitiminde dramanın önemli olduğu konusunda farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

4.2.Öğretmen Anketlerine İlişkin Bulgular

Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kurumlarda eğitim vermekte olan 7’si Almanca öğretmeni, 3’ü ise İngilizce öğretmeni olmak üzere 10 öğretmene anket uygulanmıştır. Öğretmenlerin yaş aralığı 35 ila 44 arasında olarak saptanmış, 40 yaş hariç öğretmenlerin her biri diğer tüm yaşlardadır. Tüm öğretmenler, öğrettikleri dili birinci yabancı dil olarak okutmaktadır.

“Üniversite eğitiminizde drama kapsamında bir ders aldınız mı?” sorusuna öğretmenlerin %60’ı evet, %40’ı ise hayır yanıtını vermiştir. Birkaç öğretmen, belki de lisans döneminde drama derslerinde olduğu gibi yaratıcı özgür bireysel çabalar verememiş olduklarından, bugünkü öğretmenlik mesleklerinde otoriter öğretmen davranışları sergilediklerini belirtmişlerdir. Drama dersini alanlar ise, drama dersi sonrasında yabancı dil eğitimine karşı bakış açılarında olumlu yönde değişiklik yaşadıklarını ve öğretmenlik hayatlarında da bunun yararını gördüklerini dile getirmişlerdir.

“Bir öğretmen olarak drama teknikleri konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz? Ne gibi?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, %90’ı kendisini drama teknikleri konusunda yetersiz bulmaktadır. “Mezun olduktan sonra hizmetiçi eğitim çalışmasına katıldınız mı?” sorusuna verilen yanıtların hemen hepsi “evet” olmasına rağmen, “Hizmetiçi eğitim kapsamında dramanın eğitimdeki önemi konusunda herhangi bir eğitime tabi tutuldu mu?” sorusuna yanıtların sadece 30’u “evet”tir. “Öğretmenlik mesleğinde drama oyun ve teknikleri konusunun önemine ilişkin bir yayın okudunuz mu?” sorusuna %40’i evet, %60’ı ise hayır yanıtını vermişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %40’ı meslekleri boyunca drama ile ilgili bir yayın takip ettiklerini, ancak bu yayınların sürekli olmadığı için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu sebepten ötürü eğitim alanında gerek yöntem ve teknik, gerekse diğer alanlarda yapılan değişikliklerden uzak kaldıklarını belirtmişlerdir. “Okullarda kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarında drama oyun ve teknikleri ile ilgili bir yönlendirmeye rastladınız mı?” sorusuna öğretmenlerin %70’i evet, %30’u ise hayır yanıtını vermişlerdir.

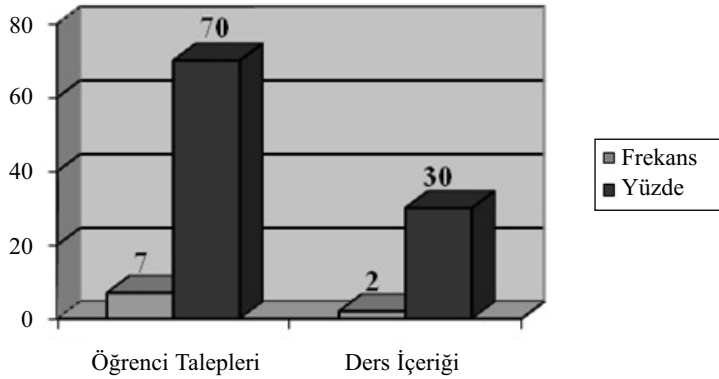
“Milli Eğitime bağlı eğitim kurumlarının dışında özel olarak verilen drama

seminerleri ya da kurslarına katıldınız mı? Ne gibi?” sorusuna öğretmenlerin sadece %40’ı özel kurumlarda verilen seminer ya da atölye çalışmalarına katılabildiklerini; ancak bunu koşullarını zorlayarak yapabildiklerini belirtmişlerdir. Maddi olanaklar bir yana, az sayıda kurumun drama ile ilgili çalışmalar yapıyor olması da, onlara göre drama eğitimi ve gelişimi açısından sorun yaratmaktadır.

“Derslerinizde drama tekniklerini kullanıyor musunuz?” sorusuna ise %90’i evet, %10’u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin %90’ı bildikleri çerçevede derslerinde drama tekniklerini kullanmaya çalıştıklarını, ancak bu konuda ciddi eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir.

“Sizce drama teknikleri eğitimde önemli bir araç mıdır? Nasıl?” sorusuna %100 oranında evet yanıtını vermişler, drama teknikleri yabancı dil derslerinin vazgeçilmez unsuru olarak açıklamışlardır. Öğretmenler, drama konusunda gelişmeye ihtiyaç duymakta ve bu konudaki çalışmaların kendilerine ulaşmasını istemektedirler.

Grafik 4: “Kullandığımız Drama Tekniğinin, Dersiniz Açısından Uygunluğunu Nasıl Tespit Ettiniz” Sorusuna Göre Grafikselleştirilmiş Dağılım:

Drama tekniklerinin dersleri açısından uygunluğunu belirlerken, öğretmenlerin %70’i öğrenci taleplerini, %30’u ise dersin içeriğini dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.

”Bir eğitimci olarak drama tekniklerinin çocuğun bilişsel ve sosyal gelişimi üzerinde etkisi var mıdır? Ne gibi?” sorusuna %90’i evet, %10’u ise hayır yanıtını vermişlerdir. Öğretmenler, drama tekniklerinin özellikle sosyal davranış modelleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu dile getirmişlerdir.

“Drama bilincinin kazandırılması konusunda faaliyet gösteren kurumları yeterli buluyor musunuz? Nasıl?” sorusuna %80’i drama teknikleri konusunda yürütülen faaliyetler konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişleridir. Maddi sıkıntıları bu anlamda ilk neden olarak göstermişlerdir. Bu nedenle özel kurumlar dışında, Milli Eğitim hizmetiçi programlarında konunun önemle ele alınmasını istediklerini belirtmektedirler.

Ankette öğretmenlerin durumlara katılımlarını ölçmek amacıyla hazırlanan “Katılıyorum, Katılmıyorum” tarzında durum soruları da kullanılmıştır. Durum sorularına verilen yanıtlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dramada önkoşullar konusunda farkındalık düzeylerinin iyi olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 3: “Dramada temel unsur öğretmendir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	2	20,0	20,0	20,0
	Fikrim Yok	1	10,0	10,0	30,0
	Katılmıyorum	7	70,0	70,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 4: “Yaparak, Yaşayarak öğrenme etkili bir tekniktir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	10	100,0	100,0	100,0

Tablo 5: “Yaparak, yaşayarak öğrenmenin yanısıra oynayarak öğrenme de sürece dahil edilmelidir” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	10	100,0	100,0	100,0

Tablo 6: “Drama etkinliklerinde içinde bulunulan kültür dikkate alınarak hazırlık yapılmalıdır” ifadesine göre dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	9	90,0	90,0	90,0
	Katılmıyorum	1	10,0	10,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 7: “Dramanın bir oyun süreci olduğu düşünülürse her türlü etkinliğe yer verilebilir” ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	4	40,0	40,0
	Fikrim Yok	3	30,0	70,0
	Katılmıyorum	3	30,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0

Tablo 8: ”Drama öğretmeninin daha etkili olması için bu alanda eğitim görmüş olması gerekir” ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	8	80,0	80,0
	Fikrim Yok	2	20,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0

Tablo 9: Türkiye de eğitimcilerin kendilerine drama alanında geliştirmelerine yönelik birçok özel kurs ve program bulunmaktadır, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Katılıyorum	2	20,0	20,0
	Fikrim Yok	5	50,0	70,0
	Katılmıyorum	3	30,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0

Yukarıdaki “*Katılıyorum, Katılmıyorum*” sorularına alınan yanıtlar incelendiğinde, anket yapılan öğretmenlerin hemen hepsinin, yabancı dil eğitiminde dramanın önemli olduğu konusunda farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin çoğunluğu, drama tekniğinde temel unsurun öğrenci olduğu, yaparak, yaşayarak ve oynayarak öğrenmenin etkili bir teknik olduğu, drama etkinliklerinde kültürel karşılaştırmaların önemsenmesi ve drama teknikleri konusunda öğretmenlerin eğitim alması gerektiği konularında hemfikir oldukları saptanmıştır.

Dramanın tekniğinin kullanıldığı bir derste öğrencilerde gözlenen değişikliklerle ilgili verilere de ulaşılmıştır.

“Derslerinizde dramayı bir metot olarak kullandığımızda öğrencilerinizde aşağıda verilen durumlardan hangilerini gözlemlediğinizi lütfen belirtiniz!” sorusuna verilen yanıtlara göre dağılım:

Tablo 10: Dramaya aktif olarak katılıyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	10	100,0	100,0	100,0

Tablo 11: Grupla ya da sınıfla birlikte çalışıyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	8	80,0	80,0	80,0
	Hayır	2	20,0	20,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 12: Sözel veya sözel olmayan yollarla kendini ifade ediyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	9	90,0	90,0	90,0
	Hayır	1	10,0	10,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 13: Üretici veya hayal gücüne bağlı roller geliştirebiliyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	7	70,0	70,0	70,0
	Hayır	3	30,0	30,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 14: Üreticiliğini drama ortamına aktarabiliyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	7	70,0	70,0	70,0
	Hayır	3	30,0	30,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Tablo 15: Rollerini, duygularını, düşüncelerini empati kurarak aktarabiliyor mu?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer	Evet	6	60,0	60,0	60,0
	Hayır	4	40,0	40,0	100,0
	Toplam	10	100,0	100,0	

Öğretmenlere göre, drama tekniğinin kullanıldığı bir derste öğrencilerin hemen hepsi derse aktif olarak katılmakta, %80'i grup çalışmalarından memnun, %90'ı sözel olarak veya jest ve mimikleri ile kendisini ifade edebilmekte, %70'i hayal gücüne bağlı olarak roller geliştirebilmekte ve üreticiliğini drama ortamına aktarabilmekte, %60'ı ise dramada edindikleri rollerde empati kurabilmektedirler.

Öğretmenlerin yabancı dil dersinde drama konusunda farkındalık düzeylerini pekiştirmeye yönelik durum sorularına verilen yanıtlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dramada önkoşullar konusunda farkındalık düzeylerinin iyi olduğu sonucuna varılabilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada “yabancı dil eğitiminde drama teknikleri” konusu ele alınmış, hem Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde okuyan öğretmen adaylarının hem de İstanbul ilinde bazı ilk- ve ortaöğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretmenlerinin “yabancı dil eğitiminde drama teknikleri” konusuna ilişkin farkındalık düzeyleri konusunda yapılan bir anket çalışması değerlendirilmiş ve anket verilerine göre öğretmen adayları ve öğretmenlerin, “*drama teknikleri*” konusunda bilgi ve donanımlarının”, dolayısıyla farkındalık düzeylerinin genel olarak iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen ve öğretmen adaylarının, yabancı dil derslerinin diğer derslerden farklı olması gerektiği, öğretmenlerin drama teknikleri konusunda donanımlı olması gerektiği bilincini taşımakta olduğu görülmektedir.

Drama teknikleri konusunda öğretmenlere verilen eğitim yeterli mi? sorusu bağlamında özellikle öğretmen adayları, aldıkları “Drama İnceleme ve Öğretimi” dersinde drama eser ve metinlerini incelemenin, sadece bir kitabı ya da metni bitirmek değil, aynı zamanda drama nedir, ne değildir, drama eserlerinin özellikleri, dramanın öğretmen eğitimindeki anlam ve önemi, drama teknikleri ve eserlerin konularının kültürlerarası tartışılması gibi daha bir çok konuya ilişkin bilgi ve beceriler kazandırıldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin 94,1'i aldıkları derste öğretmenlik mesleğinde kullanabilecekleri ve onlara yardımcı olacak bilgiler edindiklerini, modern eğitim öğretim modellerine uygun olan yaparak yaşayarak öğrenme üzerine uygulamalı bilgiler de edindiklerini ve bu durumun meslekte kendilerine güven sağlayacak olan bir unsur olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilere göre, drama sürecinde bireyin kendisini gösterme şansı bulunduğu için doğal öğrenme gerçekleşmekte ve birey özgür hareket etmektedir. Diğer taraftan, farkındalık düzeyleri iyi olmasına rağmen, ankete katılan öğretmenlerin %90'ı drama teknikleri konusunda geçmişte almış oldukları eğitimi ve bu konuda kendilerini yetersiz bulmaktadır. Anket uygulanan öğretmenlerin hemen hepsi,

drama oyun ve tekniklerinin yabancı dil derslerinin ayrılmaz bir parçası olduğunu belirtmekte ve bu doğrultuda kendilerini daha fazla geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını hissetmektedirler. Öğretmenlerin %90'ı derslerde kullanılan drama tekniklerinin çocuğun bilgi düzeyinin yanı sıra ilerideki sosyal davranış modelleri üzerinde de olumlu etkileri olduğunu söylemektedir. Öğretmenlerin verdikleri bilgiler doğrultusunda dramanın merkeze alınarak işlendiği bir derste öğrencilerin tamamı dramaya aktif olarak katılmakta, %80'i grupla yada sınıf arkadaşları ile çalışmaktan memnun, %90'ı sözel olarak veya jest ve mimikleri ile kendisini ifade etmekte, %70'i hayal gücüne bağlı olarak roller geliştirebilmekte ve üreticiliğini drama ortamına aktarabilmekte, %60'ı ise dramada edindikleri rolleri düşüncelerine, sosyal yaşamlarına empati kurarak aktarabilmektedir.

Sonuç olarak araştırmada yanıt aranan sorularla ilgili sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir:

Aslında araştırmaya dahil olan hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin “drama teknikleri” konusunun önemine ilişkin yeterli bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak hem fakültelerde hem de okullardaki uygulama boyutunda bir takım yetersizlikler olduğu da açıkça ortaya konulmuştur. Konuya ilişkin duyarlılığın artması, hem öğretmen eğitiminde hem de halihazırdaki öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri çerçevesinde gerekli önlemlerin alınması ve gerekli düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. En son 2007 yılı verilerine göre bu eksiklikler saptanmışken ve ankete katılan öğrencilerin yaklaşık %80'i drama etkinliklerine daha fazla yer verilmesine, özellikle uygulama alanındaki eksiklerin giderilmesi için Eğitim Fakültesi programlarında değişikliğe gidilmesini önermişken, bu geçen sürede 1998 yılında yürürlüğe giren yasaya paralel olarak Eğitim Fakültelerinde sürmekte olan ‘Drama İnceleme ve Öğretimi’ dersi de, en yeni yürürlüğe giren programda kaldırılmıştır. Ancak seçmeli dersler sayısı da arttırılmıştır. Drama tekniklerine ilişkin bir dersin yapılması böylece Anabilim dallarındaki öğretim üyelerinin inisiyatifine bırakılmıştır. Bu konunun ciddi şekilde ele alınmasında yarar görülmektedir.

Araştırmanın diğer bir sorunsalı olan, “drama teknikleri ile ilgili becerileri, uygulamada öğretmenlerin başarılarına etki etmekte midir?” sorusu ne yazık ki büyük ölçüde olumlu olarak yanıtlanamamaktadır. Öğretmenler gerçi drama teknikleri kullandıklarını belirtmektedirler. Ancak bilgilerinin eksikliğini de kabul etmektedirler. Öğretmenler konuya ilişkin eksik yanları oldukça içten belirtmişlerdir. Drama teknikleri konusunda eğitim almadıklarını ve konuya ilişkin pek az bilgileri olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda, bilgileri olmadığını ileri sürerek, ankete katılmayan öğretmenleri de göz önünde bulundurmakta yarar vardır.

Drama tekniklerinin öneminin vurgulanmasının geçmişi, hem dünyada hem de Türkiye’de iki yüzyıl kadar gerilere gitmektedir. Drama teknikleri, Türkiye’de

1980’li yıllardan beri ise çağdaş yaklaşımlarla ele alınmaktadır. (Bkz. Evin-Gencel, 2008, 40-47) Bugün Milli Eğitim Bakanlığının hem yeni ilköğretim hem de ortaöğretim programlarında drama hala önemli konumunu korumaktadır. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı’nca yürütülen hizmetiçi eğitim çalışmalarında “drama tekniklerine” özel önem atfedilmelidir. Halihazırda öğretmenlik yapanların, belli aralıklarla hizmetiçi eğitim programlarına alınması faydalı olacaktır. Stratejilerle ilgili uygulama örnekleri konusunda deneyimleri artacak ve var olan bilgilerini pekiştirme fırsatını yakalayacaklardır.

Ancak şu anda asıl sorun Eğitim Fakültelerinden mezun olacak öğretmen adaylarının durumuyla ilgilidir. Bu konuya daha çok önem verilmesi gerekirken, “Drama İnceleme ve Eğitimi” dersi bazı bölümlerin programlarından kaldırılmıştır. Bu ders yeniden programa alınmalı ve dramaya “Özel Öğretim Yöntemleri” gibi diğer yöntem derslerinde de gereken önem verilmelidir. Ayrıca seçmeli dersler arasında da drama çalışmalarına gerektiği gibi yer verilmelidir. Çünkü öğretmen, eğitici drama teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduğu takdirde, yabancı dil eğitiminde “drama teknikleri” etkili bir öğretme ve öğrenme stratejisi olarak kullanılabilir ve öğrenci başarı ve motivasyonuna etki edebilme olanağı yakalayacaktır.

Kaynakça

- Akbaba, S., Sağlam, S. & Kök, M. (2003). Eğitim Öğretimde Drama ve Oyunlar, Erzurum, Cemre Ofset
- Akpınar-Dellal, N. (2005). “Drama İnceleme ve Öğretimi“ Dersinde Drama Yazar ve Kuramcısı Bertholt Brecht’in Yapıtı „Sezuan’ın İyi İnsanı“ *Eğitim Bilim Toplum Dergisi* Cilt 3, Sayı 10, s. 4-16
- Akpınar-Dellal, N. & Gündoğdu, M. (2003). “Zustand und Zukunftsperspektive der Fremdsprachenpolitik in der Türkei”, *Zeitschrift für Türkeistudien/Journal for Studies on Turkey*, 16. Jahrgang, Heft 1+2, 135-144
- Erciyes, G., (2008). “Öğretim Yöntem ve Teknikleri“, içinde, Akınoğlu, O., Erciyes, G., Güven, B. & diğerleri, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi, s. 221-317
- Evin-Gencel, İ., (2008). “İlköğretim 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İçin Örnek Yaratıcı Drama Etkinlikleri.“ *İlköğretmen Dergisi*, Kasım, Sayı 23, 40-47.
- Çevik, H., (2006). *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Adana
- Furness, P., (1976). “Soziales Rollenspiel, Ein Handbuch für die Unterrichtspraxis” Ravensburg; Otto Maier Verlag

- Gündoğdu, M., (2007). Almanca Öğretiminin Temel İlkeleri. İstanbul: Kare Yayınları
- Hartmann, W., Riess, A. & Neugebauer, R. (1988). Spiel und elementares Lernen, Didaktik und Methodik des Spiels in der Grundschule, Bundes -Verlag, Wien
- Karadağ, E., (2006). Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkileri Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Adana
- Ments, M. van (1997), Rollenspiel; effektiv, Oldenbourg Schulbuchverlag, München
- Önder, A., (2004) Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama/Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri Epsilon Yayınları, İstanbul
- Urbay-Şen, A. (2009). Drama Yöntemi, içinde, www.nutyo.com/DRAMA_YNTEM1.ppt
16.03.2009
- www.roloynama.blogcu.com/rol-oynama-teknigi_16123861.html
- www.stu.inonu.edu.tr/~idkurt/blog/?p=63
- www.tdk.gov.tr/sayfa (2009). “İlköğretim 4-8.Sınıflar İngilizce Öğretim Programı ile Seçmeli İng. Dersi Öğretim Programı” www.ttkb.meb.gov.tr
- Yavuz, A., (2004). Drama İncelemesi ve Öğretimi’ Dersinde Mikro-Öğretim Tekniği, in: 4. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu Bildirileri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, s.591-602
- Zimmermann, G., (1983). “Motivation im Fremdsprachenunterricht”, içinde, Schmolke, G., Motivation und Motivieren im Fremdsprachenunterricht, Paderborn: Schöning

EXTENDED ABSTRACT

In this research, awareness levels of foreign language teachers and teacher candidates about drama techniques were investigated. In order to teach professionally, a teacher must have a full command of all the processes of teaching and must be equipped with all necessary approaches, methods and techniques. In recent years, in many schools and branches and also in foreign language classes the importance of “drama techniques” is emphasized. Many benefits of “drama techniques” in the Foreign Language Teaching can be mentioned. First of all, “drama techniques” create more student-centred learning environment and contribute to the teaching and learning by experiences. Drama is one of the most effective teaching strategies, and when it is used in language classes, students perceive the activities as a game and this leads to a more enjoyable learning environment. Using drama techniques in a lesson is an explanation, in other say animation of some behaviour patterns that happens in daily life or action dependent phenomenon through using body language, gestures or mimics, by a group of students.

When the foreign language programs of both primary and secondary education of Ministry of National Education are analyzed, it has been understood that they have a rich content of drama. For example, for second stage of primary education, 6th, 7th, 8th grade curriculum has widely comprehensive explanations about ‘drama’. In curriculum, it is said that “works of drama should not only mean to a game that should be played at the end of the term. Drama is not simply to stage, it is an entertaining part of language learning process.” The importance of drama in Foreign Language Teaching takes part in the curriculum with broad details (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2009, s.32). Then the question “Do the teachers and students up-to-graduate aware of the drama techniques that is discussed in detail, in both primary and secondary education Foreign Language Teaching Programs?” should have been asked. In this study, from the point of what teachers and teacher candidates should know is not only what the education techniques are, but also the way of effective use of these techniques with their functions and importance; their level of awareness about the ‘drama techniques’ has been researched.

The aim of this study is to identify the awareness level about ‘drama techniques’ in Foreign Language Teaching of both foreign language teachers and teacher candidates in primary and secondary teaching institutions. For this aim, in this study, the answers of following questions are searched: 1. Do the teachers and teacher candidates participated in the questionnaire have enough information and knowledge about ‘drama techniques’? 2. Is the education given to the teacher about drama techniques sufficient? 3. Do the abilities about drama techniques affect teachers’ success in practice?

Universe of this survey consists of 67 teacher candidates from Çanakkale Onsekiz Mart University, Education Faculty, Foreign Language Education Field and 10 teachers teaching in several schools in Istanbul. Data have been collected through two different questionnaires prepared for teachers and teacher candidates. Teacher candidate questionnaire has been

applied as a component of 4th grade ‘Drama Review and Teaching’ course, close to course ending time, between 15-30 Decembers. Questionnaires consist of questions aim to measure attendance, Yes/No questions besides open-ended questions. With open-ended questions, especially, teacher candidates’ and teachers’ reasoning their answers and getting more information, also avoiding from directing is aimed. Analysis of the survey was done on SPSS 15.0 program (The Statistical Packet for The Social Sciences). The data were evaluated with using statistical and qualification methods.

It is observed that teacher candidates have awareness of foreign language lessons being different from other lessons and teachers being equipped with drama techniques. Especially teacher candidates indicated that during the course ‘Drama Review and Teaching’, studying drama works and texts is not only to read a script or book but also gaining skills and getting information about what drama is and is not, features of drama works, the importance and means of drama in teacher training and discussing the topics of the works interculturally. 94,1 percent of teacher candidates told that through the course they got, they gained knowledge that will help them and that they can use while teaching and knowledge about learning by living and doing, which is suitable for modern education and teaching model. Also, they consider this situation as a confidence providing element. According to teacher candidates, as during drama process individuals have chances to show themselves, natural learning happens and individuals act free. Nearly all teacher candidates who took part in questionnaire indicated that drama games and techniques are inevitable parts of foreign language lessons, and for this aim, they feel that they need to improve themselves more.

According to data collected from teachers; during a lesson in which drama is put into centre, all the students actively participated in drama activities, 80 percent of the students are happy with working in group or with classmates, 90 percent can express themselves orally or by using gestures and mimics, 70 percent can develop roles related with their imagination and can transfer their productivity to drama environment, 60 percent can transfer their roles they got from drama activities to their thoughts and social lives by empathy. During the research, we observed that some teachers failed to take the survey since they felt inadequate in the subject. This indicates that, in its in-service training, the Ministry of National Education should develop some special and more effective methods and approaches to improve the issue of “drama techniques” which is especially regarded as a significant component in Foreign Language Teaching. However, the actual problem at present is about the status of teachers who will graduate from the faculties of education. Since “Drama Review and Education” lesson has been removed from the curriculum, it can be claimed that teachers who will graduate from these faculties after the year 2010, will be less skillful and knowledgeable on drama techniques.

It is expected that the results of this research will shed light upon the issues on foreign language education.